

INFORMAČNÝ SPRAVODAJ

Svetového združenia bývalých politických väzňov,
Sekcie násilne odvlečených
a Sekcie FCL(príbuzní príslušníkov Francúzskej cudzineckej légie)

Číslo 7
Ročník 2020

NEPREDAJNÉ

Poštová adresa: Nám. Sv. Egídia 102/10, 058 01 Poprad, e-mail: szcpv@szcpv.org, <http://www.szcpv.org>
Tel: +421 903142 771, +421 52 7722626, Skype szcpv1.

Hlavná kancelária: Nám. sv. Egídia 102/10, 058 01 Poprad, každý piatok 9.30 - 11.30 h. Kancelária pre Sekciu násilne odvlečených v Košiciach (kancelária PV ZPKO), Hlavná č. 68, 4. poschodie, každý štvrtok od 8.30 - 10.30 h.

Vážení členovia Svetového združenia bývalých politických väzňov, oslovujeme vás ďalším číslom nášho spravodaja, ktorým vám chceme poskytnúť aktuálne informácie o dianí v našej organizácii.

Oznámenie o obnovení bezplatnej prepravy v MHD Košice od 1. 3. 2020

Oznamujeme našim členom ako aj oprávneným osobám, že primátor mesta Košice a poslanci mestského zastupiteľstva akceptovali našu žiadosť o obnovenie bezplatnej prepravy pre obeť komunizmu zo dňa 2. januára 2020. Od 1. marca 2020 sa mení dodatkom Tarifa DPMK, a obnovuje sa bezplatná preprava pre členov občianskych združení zastupujúcich

bývalých politických väzňov a účastníkov protifašistického odboja, ktorí majú trvalé bydlisko v Košiciach. Bohužiaľ viaceré mestá na Slovensku vrátane Prešova napriek našim opakovaným žiadostiam o obnovenie bezplatnej prepravy naše žiadosti stále ignorujú.

MESTO KOŠICE

Primátor mesta Košice

szcpv.@szcpv.org

Svetové združenie bývalých
politických väzňov
Nám.sv. Egídia 102/10

058 01 Poprad

Váš list číslo/zo dňa
e-mail zo dňa 2.1.2020

Naše číslo
MK/A/2020/10505

Vybavuje/linka
Ing.Makovníková/kl.713

Košice
11. 2. 2020

Vec

Žiadosť o obnovenie bezplatnej prepravy v MHD Košice pre obeť komunistického režimu - odpoveď

Dňa 2.1.2020 ste e-mailom zaslali žiadosť o obnovenie bezplatnej prepravy v MHD Košice pre obeť komunistického režimu, v ktorej žiadate obnovenie bezplatnej prepravy v MHD pre Vašich členov.

Dávame Vám na vedomie, že vedenie Mesta Košice a spoločnosť DPMK, a.s. spracovali návrh Dodatku č. 2, ktorým sa zmení Tarifa DPMK, a.s. s účinnosťou od 1.3.2020. V navrhovanej zmene Tarify je zapracovaná bezplatná preprava pre oprávnené osoby (poškodení a ich rodinní príslušníci – manžel, manželka a deti) odškodnení podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, zákona č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krív a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií a zákona č. 219/2006 Z. z. o protikomunistickom odboji, ktorí sú zároveň držiteľmi preukazov SZČPV (Svetové združenie bývalých československých politických väzňov) a SZČPV-SNO (Sekcia násilne odvlečených), Občianskeho združenia Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja III: odboj, Konfederácia politických väzňov Slovenska a Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov, pokiaľ majú trvalé bydlisko v Košiciach.

S pozdravom

Ing. Jaroslav Poláček

Predsedníctvo Svetového združenia bývalých politických väzňov potvrdilo vo funkcii predsedu Františka Bednára a prijalo uznesenie a potrebu zjednotenia a rozšírenia členskej základne

Podľa stanov združenia prijatých mimoriadnou členskou schôdzou 10. marca 2018 sa skrátilo funkčné obdobie predsedníctva a kontrolnej a revíznej komisie združenia zo štyroch na dva roky. Na 25. apríla 2020 naplánovaná členská schôdza, ktorá sa mala konať v zasadačke Mestského úradu v Poprade, musela byť zrušená v dôsledku pandémie a zákazu verejných zhromaždení. Z mimoriadnych dôvodov sa preto členská schôdza a hlasovanie uskutočnili korešpondenčným spôsobom zaslaním správy o činnosti, vratnou obálkou s hlasovacím lístkom s menami kandidátov a návrhu textu uznesenia. **Navrhovaným uznesením sa podľa stanov združenia členom môže stať každý občan nad 15 rokov, ktorý podporuje demokraciu a je odporcom neonacizmu, neostalinizmu a komunizmu. Z tohto dôvodu bol navrhnutý IV. podpredseda pre sekciu „Podpora demokracie a dodržiavania základných ľudských práv a slobôd“, pán Marek Duda.** Do tejto sekcie boli navrhnutí do predsedníctva, organizátor a protagonista VPN z novembra 1989 a autor viacerých publikácií pán Štefan Lazorišák z Košíc a pán Štefan Martoš z Topolčian, ktorému bol vo Švédsku priznaný politický azyl v 90. rokoch v čase Mečiarizmu.

Dňa 5. júna 2020 volebná komisia vyhodnotila hlasovanie o voľbe rozšíreného 15 členného predsedníctva, kontrolnej a revíznej komisie a prijatí uznesenia.

Za členov predsedníctva boli zvolení:

1. František Bednár ml.	9. Mgr. Gizela Jasovská
2. Elena Bačkorová	10. Elvira Kručinská
3. MVDr. Mária Bačová	11. Dr. Ing. Augustín Köteles
4. Ondrej Bartko	12. Štefan Lazorišák
5. Marek Duda	13. Štefan Martoš
6. Eva Farkašová	14. Ondrej Meltzer
7. Helena Ferencová	15. Mgr. Mária Tureková
8. Klára Furmanová	

Revízna a kontrolná komisia

1. Rudolf Schmidt
2. Anna Malá
3. Aurélia Čarnoká

Následne dňa 10. júna 2020 novozvolené predsedníctvo na schôdzi konanej 10. 6. 2020 v kancelárii SZBPV zvolilo predsedu a 4 podpredsedov a predstavilo novú prihlášku podľa ktorej môže byť členom každý občan SR, ktorý podporuje demokraciu a dodržiavanie základných ľudských práv a má záujem zachovať odkaz protikomunistického odboja. Predsedníctvo poverilo menovacím dekrétom pána Štefana Lazorišáka k rokovaniam vo veci projektu Centrálného pamätníka obetiam okupácie 21. augusta 1968 v Košiciach kde bolo najviac obetí na území Slovenskej republiky.

František Bednár	predseda
Ondrej Bartko	I. podpredseda za sekciu VTNP PTP
Dr. Augustín Köteles	II. podpredseda
Klára Fuhrmanová	III. podpredseda a predsedníčka Sekcie násilne odvedených
Marek Duda	IV. podpredseda - sekcia Podpora demokracie

Predsedníctvo sa jednohlasne zhodlo na nevyhnutnosti zachovania historickej pamäte, čo je hlavným poslaním združenia, rozšírenia členskej základne o rodinných príslušníkov a mladých ľudí a spojenia všetkých troch organizácií na Slovensku do jednej spoločnej organizácie tak ako je to v prípade Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (SZPB), ktorého členom sa môže stať každý občan SR – ktorí dovŕšili 18 rokov veku a má záujem zachovávať odkaz protifašistického odboja, osobitne odkazu SNP a ktorý oficiálne uvádza, že má 19 000 členov.

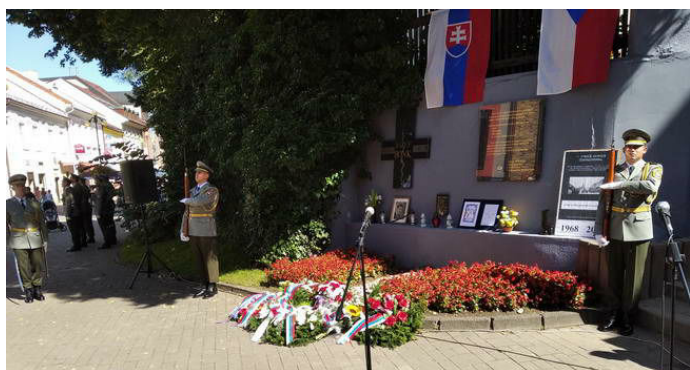
Správa o činnosti združenia a uznesenie nájdete na našej webovej stránke: <http://szcpv.org/20/schodza.html>

Pietna spomienka pri pamätníku usmrtených na hraniciach v rokoch 1948-1989 v Kežmarku

25. júna 2020 sa konala pietna spomienka pri Pamätníku usmrtených na hraniciach v r. 1948-1989 na historickom cintoríne v Kežmarku. 7. júla 1980 boli pri pokuse o útek do Rakúska usmrtení Československou pohraničnou strážou Ondrej Brejka a Milan Dlubač, ktorých telesné pozostatky boli v roku 2004 prevezené z Rakúska na Slovensko a sú pochovaní pri tomto pamätníku. Pietna spomienka bola ávyše 400 obetiam bývalého režimu, ktorý legalizoval zabíjanie ľudí pri pokuse o útek cez hranice. Na pietnej spomienke, ktorú pripravilo Svetové združenie bývalých politických väzňov sa zúčastnili, príbuzní

Ondreja Brejku a Milana Dlubača a členovia združenia bývalých politických väzňov. Pietnu akciu moderoval podpredseda združenia Marek Duda. V príhovore predseda združenia František Bednár pripomenul, že 11. júla 1951 bolo prijatím Zákona o ochrane štátnych hraníc platného až do roku 1989 legalizované zabíjanie vlastných občanov a občanov okolitých, tzv. ľudovodemokratických krajín pri pokusoch o útek na Západ. Spomienková akcia bola ukončená hymnami štátov z ktorých pochádzali usmrtení na hraniciach.

Pietna spomienka pri príležitosti 52. výročia okupácie 21. augusta 1968 v Poprade

Pamätník v Poprade, odhalený 21. augusta 2002 je na Slovenku stále jediný so štatistikou obetí, aktuálnej v tom čase, a popisom tragických udalostí, ktoré poznamenali osud našej krajiny a jej občanov.

Svetové združenie bývalých politických väzňov pripravilo v Poprade tak ako každý rok spomienkovú akciu venovanú tragickým udalostiam z 21. augusta 1968.

Zúčastnili sa a venci a kvetiny k pamätníku za účasti Čestnej stráže príslušníkov ozbrojených síl SR položili, - minister obrany Slovenskej republiky Jaroslav Nad', poslanci NR SR za Oľana Jana Majorová Garstková Kristián Čekovský, prednosta Okresného úradu v Poprade Jozef Bednár, prednosta Okresného úradu v Kežmarku Vladimír Škára, starostka obce Hôrka Helena Mihalčinová, viceprimátor mesta Poprad Štefan Pčola, zúčastnení poslanci Mestského zastupiteľstva v Poprade, zástupca Ústavu pamäti národa Ján Endrödi, bývalý predseda Správnej rady Ústavu pamäti národa Ondrej Krajňák, príbuzní rodiny Jozefa Bonka, za Svetové združenie bývalých politických väzňov (SZBPV) František Bednár.

Kladenie vencov bolo ukončené hymnami Slovenskej a Českej republiky.

V príhovoroch vystúpili, minister obrany Slovenskej republiky Jaroslav Nad', viceprimátor mesta Poprad Štefan Pčola, Ján Endrödi z ÚPN, bývalý predseda ÚPN Ondrej Krajňák, člen výboru SZBPV Štefan Lazorišák z Košíc, ktorý informoval o projekte centrálného pamätníka obetiam okupácie v Košiciach a predseda SZBPV František Bednár.

MEMORANDUM K ÚSTREDNÉMU PAMÄTNÍKU OBETÍ INVÁZIE Z 21. AUGUSTA 1968 NA SLOVENSKU

Pri príležitosti 52. výročia invázie vojsk Varšavskej zmluvy 21. augusta 1968 Mesto Košice, mestská časť Košice-Staré Mesto a Košický samosprávny kraj, v spolupráci so Svetovým združením bývalých politických väzňov zahájili rokovania o umiestnení Ústredného pamätníka obetí augustovej okupácie na Slovensku v centre mesta.

Návrh inštalácie Ústredného pamätníka obetí okupácie 21. augusta 1968 na území Slovenskej republiky v Košiciach, vychádza zo skutočnosti, že Košice boli najviac zasiahnuté inváziou vojsk Varšavskej zmluvy z leta 1968 v našom štáte. Do konca októbra 1968, dátumu odsunu okupačných vojsk, trvale ostávali iba vojská Sovietskej armády, to bolo 11 obetí a asi 200 ťažko a ľahšie zranených. Neraz s trvalými následkami na zdraví.

Pamätník by preto symbolicky pripomínal všetky tragické udalosti súvisiace s týmto vojenským incidentom, ktoré sa odohrali na našom území, kde Košice zaplatili najvyššiu daň na životoch. Mal by pripomínať boj za slobodu a demokraciu pre budúce generácie občanov Slovenska, ktoré nepoznali obdobie komunistického režimu, kde sloboda prejavu, zhromažďovania, cestovania a vlastného názoru nebola samozrejmosťou a bola potlačená násilím inváznymi vojskami. Pamätník by mal byť mementom pre potrebu zachovania slobody a demokracie, pripomienkou obetí, ktoré za jej obranu museli na Slovensku tragicky zahynúť počas vpádu okupačných vojsk.

Plánované umiestnenie Ústredného pamätníka obetí augustovej okupácie 1968 na Slovensku v Košiciach, je preto lokalizované do priestorov malého parčíka, návrh za košickým Jumbo centrom, aby bol vhodným miestom aj na verejné zhromaždenia a mítingy, súvisiace s týmito udalosťami do budúcnosti. Parčík by sa mohol symbolicky nazvať Parkom Slobody, čím by sme si uctili najvyššiu hodnotu spoločenského života, ľudských práv a obetí, ktoré padli za jej zachovanie pre ďalšie generácie. Jeho inštalácia sa odhaduje v roku 2021 pri najbližšom výročí pripomienky augustovej okupácie Československa vojskami Varšavskej zmluvy v roku 1968.

Projekt sa realizuje v spolupráci so Svetovým združením bývalých politických väzňov, mestskou časťou Košice-Staré Mesto, Košickým samosprávnym krajom a Mestom Košice. Rokovanie je v konaní. Objekt Ústredného pamätníka obetí okupácie 21. augusta 1968 na území Slovenska v Košiciach, by sa mal stať dôstojným symbolom mesta Košice, mesta kultúry, slobody a tolerance.

Za Svetové združenie bývalých politických väzňov	-
Štefan Lazorišák	
Za mestskú časť Košice-Staré Mesto, starosta	-
Ing. Igor Petrovčík	
Za Košický samosprávny kraj, predseda	-
Ing. Rastislav Trnka	
Za Mesto Košice, primátor	-
Ing. Jaroslav Polaček	

V Košiciach 18. augusta 2020

Delegácia Svetového združenia bývalých politických väzňov si pri príležitosti 76 výročia SNP položením venca k pamätníku uctila pamiatku tých, ktorí bojovali proti fašizmu a nacizmu za slobodné Československo

Slovenské národné povstanie patrí neodmysliteľne do našej histórie tak ako k nej patrí Milan Rastislav Štefánik a vznik Československa, bez ohľadu na názory časti verejnosti k týmto dejinným udalostiam. Osláv SNP sa zúčastnilo aj Svetové združenie bývalých politických väzňov ako jediné z troch občianskych združení, ktoré zastupujú bývalých politických väzňov, obeť komunistického režimu a ich príbuzných.

Nedávno sme si pripomenuli 140 výročie narodenia Milana Rastislava Štefánika, bez ktorého by nebola ani Slovenská republika, preto nesmieme zabúdať na tých, ktorí sa nespreneverili jeho odkazu a bojovali proti nacistom za

slobodné Československo. SNP si nemá právo nikto privlastňovať, pretože nebolo komunistické ale národné, spoločne sa proti drvinej presile postavili katolíci, evanjelici, robotníci, roľníci, inteligencia, vojaci, bývalí československí legionári a komunisti. SNP malo aj medzinárodný rozmer, pretože sa ho zúčastnili príslušníci viacerých národov, ktorých spájal odpor proti neľudskému režimu rasovej nadradenosti.

Členmi Svetového združenia bývalých politických väzňov boli viacerí účastníci zahraničného odboja, medzi nimi aj dnes už nebohý Rytier Čestnej Légie a po skončení vojny politický väzeň Juraj Fischer.

<http://www.szcpv.org/07/fischer.html> V roku 2016 sme odhalili na budove Zimného štadióna v Poprade pamätnú tabuľu hokejistovi a účastníkovi boja za národné oslobodenie Antonovi Babonymu.

<http://www.szcpv.org/16/odhalenie.html> Anton Babony bol vojakom Slovenskej armády, ktorý riskoval vlastný život, aby zachránil sovietskú študentku, zúčastnil sa SNP a po zajatí bol väzňom v nacistických koncentračných táboroch. Na druhej strane Slováci v uniformách POHG vraždili ranou do týla vlastných občanov vrátane žien a detí v Kremničke. Na jednej strane ľudskosť a statočnosť a na druhej neľudskosť a barbarstvo.

JÁN BENDÍK, - politik, úradník, poslanec, politický väzeň

Svetové združenie bývalých politických väzňov v spolupráci s Okresným úradom v Poprade pripravilo na budove Okresného úradu v Poprade 17. novembra 2020 odhalenie pamätnej tabule jednej zo zabudnutých obetí komunistického režimu Jánovi Bendíkovi.

V roku 1924 absolvoval odbornú hospodársku školu. V rokoch 1925 - 1938 pracoval v Zväze slovenských zemelcov a v roku 1933 bol aj redaktorom časopisu Podtatranská Slovač. V rokoch 1938 - 1940 bol aktívny v Národohospodárskom zbore a ako krajský tajomník Slovenského roľníckeho dorastu v Spišskej Novej Vsi.

Ako reprezentantom ideológie agrarizmu, bol od roku 1932 krajským tajomníkom Republikánskej strany poľnohospodárskeho a maloroľníckeho ľudu v Liptovskom Mikuláši. V roku 1940 sa stal obchodným zástupcom firmy Baťa vo Svite, kde pracoval do februára 1945. Aktívne sa zapojil do príprav SNP a bol spoluzakladateľom ilegálneho Revolučného národného výboru v Poprade. V povojnových rokoch 1945 - 1946 pôsobil ako funkcionár a poslanec dočasného Národného zhromaždenia v Prahe, neskôr 1946 - 1948 v Slovenskej národnej rade za Demokratickú stranu. Od volieb r. 1946 bol vymenovaný aj za

predsedu ONV v Poprade. Túto funkciu zastával len do 18. marca 1948. Po nástupe komunistov k moci bol nútený zo všetkých funkcií odstúpiť a pracovať len ako skladový robotník vo Svite. 16. septembra 1949 bol zatknutý a spolu s ďalšími 28 spoluobžalovanými bol postavený pred vojenský súd. Miesto požadovaného trestu smrti, bol odsúdený na 8 rokov zostreného väzenia. Nasledovala strastiplná púť po väzniciach a trestných táboroch. V Znojme mu obnovili súd, oproti všetkým zásadám justičnej spravodlivosti za ten istý „zločin“ mu pridali ďalších päť rokov. V roku 1956 ho amnestovali, ale jeho utrpenie sa neskončilo a prenasledovaná bola celá rodina. Všetky tieto útrapy mu podlomili zdravie a bez cudzej pomoci nemohol ani chodiť. Dôchodok mu znížili na 190 korún. Poriadková komisia MsNV v Poprade zhabala šijací stroj a dokonca udelila jeho manželke poriadkovú pokutu 16 000 korún, pričom údajne brala do úvahy aj sedemročné obdobie, keď sama živila tri maloleté deti. Ján Bendík zomrel 25. februára 1970 v Poprade.

Statočné srdce

17. november 2020

Predseda Okresného národného výboru v Poprade 1946 – 1948

Rodák zo Spišskej Teplice. Ako spoluzakladateľ ilegálneho Revolučného národného výboru v Poprade sa zapojil do príprav SNP. Po oslobodení bol ako funkcionár Demokratickej strany zvolený do Národného zhromaždenia ČSR a Slovenskej národnej rady.

Po nástupe komunistov k moci bol nútený pracovať ako skladový robotník vo Svite. V septembri 1949 bol zatknutý a odsúdený vo vykonštruovanom procese vojenským súdom spolu na 13 rokov za vlastizradu. V roku 1956 bol prepustený na amnestiu.

Napísal: „Od rokov mladosti som sa usiloval o to, aby sa ľudia znášali, aby si navzájom pomáhali, aby boli skutočnými ľuďmi. Snažil som sa chovať slušne a sám byť príkladom slušného človeka. Nikdy som sa nenazdal, že raz zo mňa urobia vyvrheľa, ktorý si nemôže uložiť ani halier na vlastný pohreb.“

Svetové združenie bývalých politických väzňov
Okresný úrad Poprad

img.arch.buraj.bachor

JÁN BENDÍK 25.12.1903–25.2.1970

Sponzori a darcovia:

Rodina Bendíková a Husárová,
Nadácia Chemosvit,
Mgr. Rastislav Turčák-Ilava,
Popradská energetická spoločnosť,
a.s.,
ID. Stone,
Obec Spišská Teplica

Ján B e n d í k sa narodil 25. decembra 1903 v Spišskej Teplici, Otc-roľník, nestačil z výnosu nevelkých poľnohospodárstiev vyživiť päť detí, preto si privyrábal povozníctvom na Greisingerovu pílu a zväzanim dreva. Chlapec bol najmladším. Na spišskoteplíckej škole sa učilo zásadne po maďarsky. Učiteľ bol tuhý maďarón. Janko, rovnako ako ostatné deti, sa v škole nenaučil vôbec nič, lebo cudziemu jazyku za šesť rokov neporozumel, takže zo školy vyšiel takmer negramotný. Tri roky pomáhal otcovi vo furmanke. Prichádza národné oslobodenie. Na dedine akoby však čas zomrel. Dospievajúci chlapec vyhrabe odkiaľsi ohmatanú, sotva čitateľnú hru Ferka Urbánka - Až lipa zakvitne. Presvedčí priateľov Gejzu Ráchela. Jozefa Kubaského a Jozefa Olexu a sotva slabikujúci chlapci dajú sa do obrovského podujatia- sami nacvičujú divadelnú hru, ktorá má napodiv úspech. Povzbudení nacvičujú ďalšie a ďalšie hry. Čítajú slovenské knihy. Doháňajú to, čo im nedala škola. V polovici dvadsiatych rokov zavítal na prednášku do obce senátor PhDr. Ing. Ján Botto (básnik Ivan Krasko). Jeho prednáška spišskoteplícku mláď nadchla. Po prednáške bola zimprovizovaná beseda o národnej kultúre, o spolkoch. Bystrý chlapec, kladúci množstvo otázok senátora zaujal. Na jeho podnet vyzvala Roľnícka strana Bendíka, aby sa stal okresným tajomníkom Roľníckej mládeže v Spišskej Novej Vsi. Samovzdelanec Bendík si ako organizátor mládeže na celom Spiši počínal veľmi zdatne. V Spišskej Novej Vsi zoznamuje sa s budúcim učiteľom, vtedy žiakom Učiteľského preparandia Jánom Nálepkom. Spolu obchádzajú Spiš, Gemer, Liptov a organizujú roľnícku mládež. Organizujú príťažlivé akcie: odborné kurzy, prednášky, exkurzie, výlety do Tatier. Spolu s Jánom Nálepkom redigujú obľúbený časopis Podtatranský kraj. Túto činnosť pretrhal Slovenský štát. Nálepka dostáva povolávací rozkaz na východný front. Pred narukovaním strávi posledný deň na Slovensku v Poprade u svojho priateľa. Netušia, že sa vidia naposledy.

V roku 1940 sa stal obchodným zástupcom firmy Baťa vo Svite, kde pracoval do februára 1945. Aktívne sa zapája do príprav povstania. S druhmi: riaditeľom Lepíkom, učiteľom Linczénym (neskôr poslancom DS), vedúcim učtarne Hynkom, organizujú zásielky teplého prádla do armádných skladov v Banskej Bystrici. Stáva sa spoluzakladateľom

ilegálneho Revolučného národného výboru v Poprade. Po oslobodení je vymenovaný za predsedu ONV v Poprade. Túto funkciu zastáva od volieb r. 1946 až do 18. marca 1948. Taktiež je zvolený za poslanca DS do Národného zhromaždenia v Prahe. Po nástupe komunistov k moci je od marca 1948 nútený pracovať ako skladový robotník vo Svite, až do osudného 16. septembra 1949, kedy ho zatýkajú. Spolu s demokratickým spoluposlancom Koltom a ďalšími 28 spoluobžalovanými stojí pred vojenským súdom. Réžia súdu zlyhala. Miesto požadovaného trestu smrti, dvaja hlavní obžalovaní Folta a Bendík sú odsúdení na 8 rokov zostreného väzenia. Nasleduje strastiplná púť po väzniciach a trestných táboroch. V Znojme mu obnovia súd, oproti všetkým zásadám justičnej spravodlivosti za ten istý „zločin“ a pridávajú mu ďalších päť rokov. Roku 1956 po XX. zjazde KSSZ sú Bendík a „štátni“ väzni amnestovaní. Vracia sa do Popradu, jeho utrpenie sa však neskončilo. Miestni a okresní komunistickí bonzovia ho metodicky prenasledujú ďalej. Upierajú mu to, čo je prirodzenou danosťou každého človeka - právo na život. Bendíkovi, ktorý už bez cudzej pomoci nemôže ani chodiť, znižujú dôchodok na 190 korún. Vrcholom je, keď poriadková komisia MsNV v Poprade zhabala šijací stroj a udeľuje jeho manželke poriadkovú pokutu 16 000 korún za pokútne šitie, pričom berie do úvahy aj sedemročné obdobie, keď sama živila tri maloleté deti. Keď Bendíkovci nemajú čím zaplatiť, pretože okrem starého domu a stavebného pozemku vôbec nič nevlastnia, vydražujú im práve ten pozemok, za smiešnu cenu, ktorá nepokryje ani pokutu. Šíkana pokračuje ďalej, prenáša sa i na deti. Ani jedno sa nedostalo na vysokú školu.

V poslednom zápise svojho života Ján Bendík píše: „Od rokov mladosti som sa usiloval o to, aby sa ľudia znášali, aby si navzájom pomáhali, aby boli skutočnými ľuďmi. Snažil som sa chovať slušne a sám byť príkladom slušného človeka. Nikdy som sa nenazdal, že raz zo mňa urobia vyvrheľa, ktorý si nemôže uložiť ani halier na vlastný pohreb.“

Ján Bendík zomrel 25. februára 1970.

— hm —

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) predkladá skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení neskorších predpisov a ktorým sa dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) predkladá skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky.

„Hlavným účelom návrhu zákona je vyzdvihnúť význam obetí tých, ktorí sa postavili na odpor proti komunistickému režimu a následne bola ich osobná sloboda obmedzená. Ich príklad môže byť vzorom či inšpiráciou najmä pre mladých ľudí, aby si vážili hodnoty demokracie a slobody.“

Návrh zákona si berie za cieľ:

- priznať jednorazový príplatok k dôchodkuveteránom protikomunistického odboja, ich vdovám, vdovcom a sirotám v symbolickej výške 1 989 eur,**
- zvýšiť veteránom protikomunistického odboja príplatok k dôchodku zo súčasných 5 eur na 10 eur za každý mesiac obmedzenia osobnej slobody,**
- dosiahnuť spravodlivosť aj pre tých, ktorí boli internovaní v centralizovaných kláštoroch počas akcií K a R.**

Návrh zákona sa prekladá v súlade s Programovým vyhlásením vlády, v ktorom sa vláda SR zaviazala vyplatiť osobitné príplatky k dôchodkom obetiam komunistického režimu na Slovensku alebo ich príbuzným.

Považuje sa za potrebné prvýkrát v histórii vzdať úctu a oceniť činnosť rehoľníkov a kňazom vykonávajúcich svoju službu v období od 6. októbra 1944 do 17. novembra 1989. Rovnako je zámerom vyzdvihnúť tých politických väzňov, ktorým bolo priznané postavenie veterána protikomunistického odboja, ako aj vdovám, vdovcom a sirotám, ktorí boli rovnako vystavení perzekúciám, v ťažkých podmienkach bojovali často o holé prežitie svojich rodín a spolu s nimi boli vystavení biele, politickému prenasledovaniu a sociálnemu vylúčeniu. Dnes je najvyšší čas na prijatie takejto právnej úpravy, keďže veteráni protikomunistického odboja aj z dôvodu podlomeného zdravia, napríklad z nútených prác v uránových baniach, sa dožívajú veľmi nízkeho veku a ich počet klesá každým mesiacom.

Predkladaný návrh zákona vyvoláva pozitívne sociálne vplyvy, nezakladá žiadne vplyvy na podnikateľské prostredie, na životné prostredie, ani na informatizáciu spoločnosti a má negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná a s právom Európskej únie.

B. Osobitná časť

K Čl. I

K bodu 1 a 2 V § 1 zákona č. 274/2007 Z. z. o príplatku k dôchodku politickým väzňom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) je potrebné rozšíriť predmet zákona o skutočnosť, že sa navrhuje priznanie jednorazového príplatku k dôchodku (ďalej len „jednorazový príplatok“) pre veteránov protikomunistického odboja a súčasne sa týmto veteránom priznáva aj zvýšený nárok na príplatok k dôchodku (viď bod 4 návrhu zákona). Návrhom zákona sa diferencuje medzi politickým väzňom ako takým a politickým väzňom, ktorému bolo priznané postavenie veterána protikomunistického odboja, v dôsledku čoho bolo potrebné odlišiť aj odkazy nad jednotlivými pojmi a prečíslovať nadväzujúce poznámky pod čiarou.

K bodu 3 Keďže v zákone sa navrhuje zaviesť novú formu príplatku k dôchodku s názvom jednorazový príplatok k dôchodku, z hľadiska prehľadnosti a zrozumiteľnosti právneho predpisu je potrebné odlišiť, ktoré ustanovenia pojednávajú o príplatku k dôchodku (ako pravidelne opakujúcej sa dávky) a o jednorazovom príplatku k dôchodku.

K bodu 4 Vzhľadom na názov zákona, oprávnenou osobou na uplatnenie nároku na príplatok je politický väzeň. Definíciu pojmu politického väzňa poskytuje § 6 zákona č. 219/2006 Z. z. o protikomunistickom odboji v znení zákona č. 58/2009 Z. z. (ďalej len „zákon o protikomunistickom odboji“), podľa ktorého ide o osobu, ktorá bola v rozhodnom období obmedzená na osobnej slobode napr. aj z náboženských dôvodov. Navrhuje sa, aby sa explicitne do § 2 ods. 1 písm. c) zákona uviedlo, že oprávnenou osobou na uplatnenie nároku na príplatok je aj fyzická osoba, ktorá o.i. bola najmenej tri mesiace internovaná v centralizovaných kláštoroch. Boli to práve rehoľníci a kňazi, ktorí boli v komunistickom Československu permanentne prenasledovaní, šikanovaní zo strany štátnej moci, perzekvovaní pre svoje náboženské presvedčenie (napr. Akcie K a R).

Ďalej sa v § 2 ods. 1 písm. d) navrhuje vytvoriť „podskupinu“ politických väzňov, resp. rozlíšiť, či politickému väzňovi priznal Ústav pamäti národa postavenie veterána protikomunistického odboja, a to na účely nároku na zvýšenú výšku príplatku k dôchodku (bod 6 návrhu zákona).

K bodu 5

Ide o legislatívno-technickú úpravu bezprostredne súvisiacu s bodom 4 návrhu zákona.

K bodu 6

Ako už bolo naznačené, predkladaným návrhom zákona sa priznáva zvýšený nárok na príplatok veteránom protikomunistického odboja, a to zo súčasných 5 eur na 10 eur, a to za každý mesiac obmedzenia osobnej slobody v rôznych formách. Je potrebné podotknúť, že ostatné oprávnené osoby, vrátane osôb internovaných v centralizovaných kláštoroch, majú naďalej nárok na príplatok vo výške 5 eur za každý mesiac väzby, výkonu trestu odňatia slobody, zaradenia do táborov nútených prác, vojenských táborov nútených prác alebo protiprávneho násilného odvlčenia.

K bodom 7 až 9

Ide o legislatívno-technické úpravy bezprostredne súvisiace s bodom 4 návrhu zákona.

K bodu 10

Vytvára sa nový § 4a, ktorý pojednáva o jednorazovom príplatku k dôchodku. Návrhom zákona sa priznáva jednorazový príplatok veteránom protikomunistického odboja v symbolickej výške 1 989 eur. Okrem veteránov protikomunistického odboja sú oprávnenými osobami aj vdovy, vdovci a siroty, ktorí trpeli v konkrétnom čase obmedzenia osobnej slobody veterána protikomunistického odboja (§ 4a ods. 2).

Priznávanie postavenia veteránov protikomunistického odboja alebo veteránov protikomunistického odboja *in memoriam* nemožno považovať za uzatvorené a vyčerpané, pretože proces podávania žiadostí a priznávania postavenia stále prebieha. Je pravdepodobné, že o priznanie tohto statusu budú žiadať oprávnené osoby i naďalej, a to aj s prihliadnutím na možnosť priznania hmotnej satisfakcie.

Na vyplatenie jednorazového príplatku, rovnako ako v prípade výplaty príplatku k dôchodku, je príslušná Sociálna poisťovňa, resp. orgán príslušný na výplatu dôchodku podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Na rozdiel od príplatku k dôchodku, v prípade jednorazového príplatku nie je potrebné poslať žiadosť Sociálnej

poisťovni, resp. príslušnému orgánu, ale tieto rozhodnú ex offo na základe doručenia údajov Ústavu pamäti národa.

Stanovuje sa, že prvýkrát vyplatí jednorazový príplatok Sociálna poisťovňa alebo príslušný orgán dňa 1. januára 2021, v ostatných prípadoch sa stanovuje lehota 60 dní (napr. v prípade dodatočného priznania postavenia veterána protikomunistického odboja po nadobudnutí účinnosti tohto návrhu zákona).

K bodu 11

V nadväznosti na zavedenie jednorazového príplatku sa explicitne stanovuje, že finančné prostriedky poskytnuté štátom na osobitný účet Sociálnej poisťovne, resp. orgánu príslušnému na výplatu príplatku k dôchodku podľa osobitného predpisu, sa použijú nielen na úhradu príplatku k dôchodku, ale aj jednorazového príplatku.

K bodu 12

Uvádzajú sa prechodné ustanovenia, v zmysle ktorých politický väzeň, ktorému bolo priznané postavenie veterána protikomunistického odboja a poberá príplatok k dôchodku, bude zvýšený príplatok vyplatený najskôr 1. januára 2021.

K Čl. II a III

V snahe dosiahnuť jednoznačnosť právnej úpravy a aj s cieľom vyhnúť sa prípadnej nepriamej novelizácii právneho predpisu sa považuje za potrebné novelizovať zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (Čl. II) a súčasne aj zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (Čl. III). V oboch prípadoch sa stanovuje, že štátom pridelené finančné prostriedky alokované na osobitných účtoch príslušných orgánov sa použijú nielen na úhradu príplatku k dôchodku, ale aj jednorazového príplatku k dôchodku.

K Čl. IV

V zákone č. 219/2006 Z. z. o protikomunistickom odboji v znení zákona č. 58/2009 Z. z. sa stanovuje povinnosť Ústavu pamäti národa zasielať príslušným orgánom potrebné údaje o veteránoch protikomunistického odboja a veteránoch protikomunistického odboja *in memoriam*, ktoré sú potrebné na výplatu príplatku k dôchodku a jednorazového príplatku k dôchodku.

K Čl. V

Navrhuje sa účinnosť predkladaného návrhu zákona so zohľadnením potrebnej dĺžky legisvakančnej lehoty symbolicky na 1. januára 2021.

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) predkladá skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „návrh zákona“) predkladá skupina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky.

V programovom vyhlásení vlády SR sa vláda Slovenskej republiky zaviazala podporovať zvyšovanie povedomia o totalitných obdobiach slovenskej histórie. Predložený návrh zákona reaguje na tento záväzok a jasne pomenúva komunistický režim ako odsúdeniahodný, zločinný a nelegitímny, ktorý porušoval ľudské práva a slobody.

Okrem symbolického zadost'učinenia pre obeť komunistického režimu a zvýšenia povedomia verejnosti o podstate komunistického režimu môže takáto právna úprava napomôcť pri stíhaní trestných činov extrémizmu. V aplikovanej praxi sa totiž stáva, že v rámci vyšetrovania trestných činov extrémizmu býva často potrebné za účelom objasnenia skutočností dôležitých pre trestné konanie vypracovanie znaleckého posudku, resp. odborného vyjadrenia. Znalcov, ktorí by sa venovali tejto problematike nie je veľa a vzhľadom na ich pracovné vyťaženie, ako aj vzhľadom k objemu posudzovaných extrémistických symbolov trvá vypracovanie znaleckých posudkov neprimerane dlhú dobu, čo má za následok predlžovanie trestného konania. Problém spôsobuje aj skutočnosť, že súčasné znenie zákona č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému (ďalej len „zákon“) je v niektorých častiach nepresné.

Nielen za účelom eliminovať potrebu vypracovania znaleckých posudkov, ktoré by preukazovali, že komunistický režim bol založený na ideológii, ktorá smerovala k potlačeniu základných práv a slobôd, ale aj z dôvodu jasného pomenovania, spresnenia a tvrdenia, že komunistický režim je nielen odsúdeniahodný, ale aj zločinný a nelegitímny, sa predkladá

predmetný návrh zákona. Explicitne sa uvádza, že Komunistická strana Československa, ako aj Komunistická strana Slovenska,

bola zločinnou a zavrhnutiahodnou organizáciou, ktorá vo svojej činnosti smerovala k potlačovaniu ľudských práv a demokratického systému. Deklaruje sa, že komunistický režim a tí, ktorí ho aktívne presadzovali, systematicky a trvalo porušoval ľudské práva a slobody, pričom obzvlášť závažným spôsobom utlačoval niektoré politické, sociálne a náboženské skupiny občanov. Ďalšou zmenou je, že časť preambuly zákona sa presúva do paragrafovej časti, čím sa stáva normatívnou súčasťou právneho predpisu. Vzorom pre vykonanie vyššie uvedených zmien je české znenie zákona č. 198/1993 Sb. o protiprávnosti komunistického režimu a o odporu proti nemu.

Súčasťou predkladaného návrhu zákona je aj zákaz umiestňovania pamätníkov, pomníkov a pamätných tabúl oslavujúcich komunistický, fašistický alebo nacistický režim vrátane sankcionovania týchto úkonov a zákaz pomenovávania ulíc a verejných priestranstiev po predstaviteľoch týchto zločineckých režimov.

Predkladaný návrh zákona nemá vplyv na rozpočet verejnej správy, nevyvoláva sociálne vplyvy, vplyvy na podnikateľské prostredie, na životné prostredie, ani na informatizáciu spoločnosti.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná a s právom Európskej únie.

životné prostredie, ani na informatizáciu spoločnosti a má negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná a s právom Európskej únie.